

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy – Izba Karna w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSA del. do SN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant: Anna Kowal

w sprawie **Pawła E.**

skazanego z art. 91 § 4 k.k.s. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu – bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 24 maja 2012 roku

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 maja 2011r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 22 listopada 2010 r.,

- I. uchyła zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 22 listopada 2010 r., w części dotyczącej orzeczonych w ust. 4, 5 i 6 tego wyroku należności publicznoprawnych;**

U Z A S A D N I E N I E

Urząd Celny w Z. oskarżył Pawła E.;

- w pkt. I aktu oskarżenia o to, że w dniu 1 lutego 2010 roku na drodze K-18, na wysokości miejscowości R. przewoził w samochodzie osobowym marki Seat Cordoba, 4.500 paczek papierosów marki Jin Ling pochodzenia zagranicznego, o wartości celnej 3.600,00 złotych, w ilości i rodzaju wskazującym na zamiar wprowadzenia ich do obrotu, nie oznaczonych ceną detaliczną, które to papierosy zostały przywiezione z zagranicy bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, przez co nastąpiło uszczuplenie należności celnej w kwocie 2.074,00 złotych, podatku akcyzowego w kwocie 46.925,00 złotych oraz podatku VAT w kwocie 11.572,00 złotych, a tym samym stanowią przedmiot przestępstwa skarbowego określonego w art. 86 § 4 k.k.s. w zw. z art. 54 § 2 k.k.s. w zw. z art. 63 § 6 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. – a więc oskarżył go o przestępstwo skarbowe z art. 91 § 4 k.k.s. w zw. z 65 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s.,

- w pkt II. aktu oskarżenia o to, że w dniu 25 lutego 2010 roku w rejonie miejscowości N. przewoził w samochodzie osobowym marki Rover, 4.000 paczek papierosów marki Jin Ling pochodzenia zagranicznego, o wartości celnej 3.200,00 złotych, w ilości i rodzaju wskazującym na zamiar wprowadzenia ich do obrotu, nie oznaczonych ceną detaliczną, które to papierosy zostały przywiezione z zagranicy bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, przez co nastąpiło uszczuplenie należności celnej w kwocie 1.843,00 złotych, podatku akcyzowego w kwocie 41.712,00 złotych oraz podatku VAT w kwocie 10.286,00 złotych, a tym samym stanowią przedmiot przestępstwa skarbowego określonego w art. 86 § 4 k.k.s. w zw. z art. 54 § 2 k.k.s. w zw. z art. 63 § 6 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. – a więc oskarżył go o przestępstwo skarbowe z art. 91 § 4 k.k.s. w zw. z art. 65 § 3 k. k. s. w zw. z art. 7 § 1 k.k. s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s.

Sąd Rejonowy w Z., wyrokiem z dnia 22 listopada 2010 roku, uznał oskarżonego Pawła E. za winnego popełnienia obydwu zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów i zakwalifikował je z art. 65 § 3 k.k.s. w zw. z art. 91 § 4 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s.

Następnie ustalając, że obydwa czyny zostały dokonane w warunkach opisanych w art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s., na podstawie art. 65 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 38 § 1 pkt 2 k.k.s. wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne na rzecz ZGKiM w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Nadto na podstawie art. 26 § 2 k.k.s. zobowiązał oskarżonego do uiszczenia na rzecz Urzędu Celnego;

- kwoty 3.917,00 złotych tytułem uiszczenia uszczuplonych należności celnych w terminie 3 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku (ust.4),
- kwoty 88.637,00 złotych tytułem uiszczenia uszczuplonego podatku akcyzowego w terminie 3 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku (ust.5),
- kwoty 21.858 złotych tytułem uiszczenia uszczuplonego podatku VAT w terminie 3 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku (ust.6).

Na podstawie art. 22 § 2 pkt. 2 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt. 1 k.k.s. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa skarbowego w postaci 4000 paczek papierosów poprzez zniszczenie,

- na podstawie art. 22 § 2 pkt 2 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt 1 k.k.s. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa skarbowego w postaci 4500 paczek papierosów poprzez zniszczenie,
- na podstawie art. 22 § 2 pkt 2 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt 2 k.k.s. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa przedmiotu służącego do popełnienia przestępstwa skarbowego, przechowywanych w aktach. Na podstawie art. 624 §

1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. Nr 49 z 1983 r., poz. 223 z późn. zm.) zwolnił Sąd oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i opłaty.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego. Opierając jej podstawy o przepis art. 438 pkt. 1 i 2 k.p.k. zarzucił wyrokowi:

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 26 § 2 k.k.s. poprzez jego zastosowanie przy jednoczesnym przyjęciu art. 37 § 1 k.k.s.,
- naruszenie prawa procesowego, mogące mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 424 k.p.k. poprzez brak uzasadnienia podstawy prawnej orzeczenia przepadku samochodu osobowego.

W konkluzji apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając wniesioną apelację Sąd Okręgowy w Z., wyrokiem z dnia 31 maja 2011 roku, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 634 k.p.k. zwolniono oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Kasację od tego wyroku wniósł na korzyść skazanego Prokurator Generalny. Na podstawie art. 113 § 1 k.k.s., art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił sądowi rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na przeprowadzeniu niewłaściwej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego, gdyż wydanego z naruszeniem przepisu art. 15 § 2 k.k.s. wyroku Sądu I instancji. Naruszenie to polegało na zobowiązaniu oskarżonego Pawła E. do uiszczenia należności publicznoprawnych i równoczesnym orzeczeniu w stosunku do niego przepadku przedmiotów mimo, iż - zgodnie z treścią art. 15 § 2 k.k.s. - w następstwie orzeczenia przepadku przedmiotów obowiązek uiszczenia należności publicznoprawnych dotyczących tych przedmiotów wygasł.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w Z. oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Z. w zakresie dotyczącym orzeczonych należności publicznoprawnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego była oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. i należało uwzględnić ją w całości. Słuszny okazał się zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k.) mający istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Prokurator Generalny trafnie zarzucił, iż wyrok Sądu Rejonowego w Z. został wydany z rażącym naruszeniem przepisu art. 15 § 2 k.k.s. Zgodnie z treścią tego przepisu w razie orzeczenia przepadku przedmiotów, ściągnięcia ich równowartości pieniężnej lub obowiązku uiszczenia ich równowartości pieniężnej, wygasa obowiązek uiszczenia należności publicznoprawnej dotyczącej tych przedmiotów. Unormowanie to jest wyjątkiem od reguły zawartej w art. 15 § 1 k.k.s., który stanowi, że orzeczenie zapadłe w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe nie zwalnia od obowiązku uiszczenia należności publicznoprawnej. Ratio legis regulacji zawartej w art. 15 § 2 k.k.s jest następstwem zasady, że przepadek przedmiotu przestępstwa skarbowego i wykroczenia skarbowego, prowadząc do pozbawienia sprawcy jego własności, stanowi najdalej idącą dolegliwość majątkową i pochłania tym samym wszelką inną należność ciążącą na tym przedmiocie w związku z popełnieniem przestępstwa (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 1967 r., sygn. IV KZP 46/67, OSNKW 1968, z. 1, poz.12).

W przedmiotowej sprawie wbrew dyspozycji art. 15 § 2 k.k.s. Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonego Pawła E. zarówno przepadek przedmiotów, jak i obowiązek uiszczenia należności publicznoprawnych.

Sąd orzekł bowiem w stosunku do oskarżonego:

- na podstawie art. 22 § 2 pkt. 2 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt. 1 k.k.s. przepadek 8500 paczek papierosów,

- na podstawie art. 22 § 2 pkt. 2 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt. 2 k.k.s. przepadek samochodu osobowego wraz z kluczykami i tablicami rejestracyjnymi.

Orzeczenie przepadku tych przedmiotów było obligatoryjne, albowiem zgodnie z dyspozycją art. 30 § 3 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt. 1 i 2 k.k.s. przepadek obejmuje przedmiot pochodzący bezpośrednio z przestępstwa skarbowego, a także narzędzie lub inny przedmiot stanowiący mienie ruchome, które służyło lub było przeznaczone do popełnienia przestępstwa skarbowego.

Paweł E. został także zobowiązany do uiszczenia na podstawie art. 26 § 2 k.k.s. na rzecz Urzędu Celnego w Z.:

- kwoty 3.917 zł. tytułem uiszczenia należności celnych,

- kwoty 88.637 zł. tytułem uiszczenia uszczuplonego podatku akcyzowego,

- kwoty 21.858 zł. tytułem uiszczenia uszczuplonego podatku VAT.

Orzeczenie przepadku w/w przedmiotów wykluczało w przedmiotowej sprawie możliwość zasądzenia od oskarżonego obowiązku uiszczenia należności publicznoprawnych, gdyż zgodnie z treścią art. 15 § 2 k.k.s. obowiązek ten wygaś w następstwie orzeczenia przepadku przedmiotów. Przepis ten stanowi wyjątek od reguły niezależności odpowiedzialności administracyjno – skarbowej od odpowiedzialności karnej skarbowej.

A zatem Sąd Rejonowy w Z. bezpodstawnie zasądził w przypadku oskarżonego E. obowiązek uiszczenia finansowych należności będących należnościami publicznoprawnymi w rozumieniu art. 53 § 26 k.k.s.

Sąd II instancji przy rozpoznaniu apelacji obrońcy - w której jednak nie zawarto adekwatnego do tego uchybienia zarzutu - nie dostrzegł tego błędu i nie uchylił orzeczenia w zakresie zasądzającym od oskarżonego należności publicznoprawne. W tej sytuacji rażąco naruszył dyspozycję art. 433 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k., gdyż winien był wyjść poza granice wniesionego środka odwoławczego i uchylić wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej orzeczenia

zobowiązującego oskarżonego do zapłaty na rzecz Urzędu Celnego uszczuplonych należności celnych i podatkowych.

Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami procesu obciążono Skarb Państwa.